Інна ПОПЛАВСЬКА
кандидат географічних наук, доцент,
завідувач кафедри географії України і туризму

Владислав МІНСЬКИЙ
здобувач бакалаврської освітньої програми
«Середня освіта (Інформатика, математика,
основи STEM-навчання)»

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Сучасний міжнародний туризм розвивається під впливом глобалізації, цифровізації, зміни поведінки споживачів та посилення конкуренції між туристичними дестинаціями. Важливим чинником його подальшої трансформації стають інноваційні технології, які змінюють способи організації подорожей, взаємодії з туристами, просування туристичних продуктів та управління туристичними потоками.

Міжнародний туристичний ринок характеризується високою залежністю від економічних, політичних і безпекових чинників, а також значною просторовою нерівномірністю туристичних потоків. Це вимагає постійної адаптації туристичних підприємств і дестинацій до нових умов функціонування [1; 2]. Особливо актуальним це є в умовах геополітичних змін, які можуть істотно впливати на напрями та інтенсивність міжнародних туристичних потоків [3].

Одним із ключових напрямів розвитку міжнародного туризму є цифровізація. Сьогодні більшість етапів організації подорожі може здійснюватися онлайн: пошук інформації, бронювання житла та транспорту, купівля квитків, здійснення платежів, планування маршрутів, отримання навігаційних і консультаційних послуг.

Подальший розвиток інформаційно-комунікаційних технологій сприяв переходу від традиційної моделі туризму до електронного туризму, а згодом - до концепції Smart Tourism. Вона передбачає використання цифрових платформ, мобільних застосунків, інтелектуальних систем, великих даних та автоматизованих сервісів для покращення туристичного досвіду [4].

Особливий потенціал у міжнародному туризмі має штучний інтелект. Його використання дозволяє аналізувати поведінку туристів, прогнозувати попит, формувати персоналізовані пропозиції та автоматизувати обслуговування. Чат-боти й віртуальні помічники

можуть забезпечувати цілодобову комунікацію з туристами, відповідати на запитання, допомагати з бронюванням та надавати рекомендації.

До основних напрямів використання штучного інтелекту в міжнародному туризмі належать персоналізація туристичних послуг, прогнозування попиту, автоматичний переклад, аналіз відгуків, формування маршрутів та оптимізація ціноутворення. Водночас розвиток AI потребує належного захисту персональних даних, формування цифрових компетентностей працівників і створення відповідної технологічної інфраструктури [5].

Важливим інструментом розвитку туристичної галузі є також Big Data. Аналіз великих масивів інформації про бронювання, туристичні переміщення, пошукові запити, геолокацію та поведінку споживачів дозволяє краще оцінювати попит, виявляти сезонні тенденції та прогнозувати туристичні потоки. Це створює можливість перейти від реактивного управління до прогнозного, коли рішення приймаються на основі аналізу майбутніх тенденцій.

Перспективними є також технології віртуальної та доповненої реальності. VR дає можливість ознайомитися з туристичним об'єктом ще до початку подорожі. Турист може здійснити віртуальну екскурсію музеєм, готелем, історичною пам'яткою чи природним об'єктом. Такі технології мають значний маркетинговий потенціал, оскільки допомагають формувати зацікавлення дестинацією.

Доповнена реальність може використовуватися безпосередньо під час подорожі. За допомогою смартфона турист отримує додаткову інформацію про архітектурні об'єкти, культурні пам'ятки, туристичні маршрути та історичні події. Таким чином, традиційний туристичний простір доповнюється цифровим контентом.

Важливого значення набуває концепція Smart Tourism, що передбачає формування інтелектуального туристичного середовища. Воно об'єднує цифрову інфраструктуру, транспорт, туристичні підприємства, органи управління та інформаційні сервіси. Такий підхід дозволяє краще управляти туристичними потоками, зменшувати надмірне навантаження на популярні об'єкти та оперативно надавати туристам необхідну інформацію [4].

Поширення набувають і безконтактні технології: електронна реєстрація на рейси, мобільні посадкові талони, цифрові платежі, QR-коди, автоматизовані системи контролю та електронні ключі в готелях. Вони спрощують обслуговування, скорочують час очікування та підвищують комфорт туристів.

Інноваційні технології можуть також сприяти сталому розвитку туризму. Цифрові системи дають можливість контролювати

туристичне навантаження, оптимізувати використання ресурсів, управляти транспортними потоками та популяризувати екологічно відповідальну поведінку туристів.

Для України цифрові технології можуть стати важливою складовою майбутнього відновлення туристичної сфери. Перспективними напрямами є створення цифрових туристичних платформ, віртуальних турів, оцифрування культурної спадщини, використання штучного інтелекту в туристичному маркетингу та впровадження інструментів прогнозування туристичних потоків.

Водночас технологічний розвиток пов'язаний із певними викликами. До них належать висока вартість цифрових рішень, нерівномірний доступ підприємств до сучасних технологій, недостатній рівень цифрових навичок персоналу, кіберзагрози та ризики неправомірного використання персональних даних.

Отже, інноваційні технології є важливим стратегічним ресурсом розвитку міжнародного туризму. Штучний інтелект, Big Data, VR і AR, цифрові платформи, безконтактні сервіси та Smart Tourism сприяють персоналізації туристичних послуг, підвищенню ефективності управління, покращенню якості обслуговування та зміцненню конкурентоспроможності туристичних дестинацій.

Перспективи міжнародного туризму дедалі більше залежатимуть від здатності поєднувати інновації, безпеку, сталий розвиток і орієнтацію на потреби туриста. Для України впровадження сучасних цифрових технологій може стати одним із ключових інструментів модернізації туристичної галузі та її інтеграції у міжнародний туристичний простір.

Список використаних джерел:

1. Кузишин А. В. Міжнародний туристичний бізнес : навчальне видання. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2019. 146 с. URL: https://tnpu.edu.ua/faculty/geo/tur/kuzyshyn.php.

2. Кузишин А. В., Черешнюк Т. О., Поплавська І. В., Добровольська С. Я. Географічні аспекти формування іноземних туристичних потоків України: стан і проблеми формування. *Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки*. 2021. Т. 26, № 1(38). С. 117–134. DOI: https://doi.org/10.18524/2303-9914.2021.1(38).234684.

3. Кузишин А. В., Поплавська І. В. Зміни в міжнародних туристичних потоках під впливом вимушеної мілітаризації Центрально-Східної Європи. *Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку та перспективи галузі в умовах війни: матеріали Міжнародного науково-практичного форуму*. Львів, 2023. С. 10–16. URL: https://lpnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22752/03luschik-mariyaindustriya-gostinnosti-zbirnik-tez.pdf.

4. Buhalis D. Technology in tourism – from information communication technologies to eTourism and smart tourism towards ambient intelligence tourism: a perspective article. *Tourism Review*. 2020. Vol. 75, No. 1. P. 267–272. DOI: https://doi.org/10.1108/TR-06-2019-0258.

5. H Thees, S Kergroach, J Stacey. Artificial Intelligence and Tourism: G7/OECD Policy Paper. *OECD Tourism Papers*. 2024. No. 2024/02. Paris : OECD Publishing. DOI: https://doi.org/10.1787/3f9a4d8d-en.